

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบกับนโยบายการวิจัย ของชาติของสภาวิจัย

จากการทำงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ได้จัดทำนโยบายและแนวทางการวิจัยและพัฒนาของชาติฉบับที่ 3 ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 และได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเห็นชอบเพื่อใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้นำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของประเทศต่อไปนั้น บัดนี้คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2532 เห็นชอบตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ

นโยบายและแนวทางการวิจัยและพัฒนาของชาติฉบับที่ 3 เน้นการวิจัยที่ส่งผลในทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การบริหาร และการป้องกันประเทศ โดยเน้นการพัฒนาปัจจัยที่สำคัญที่เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศได้แก่ คุณภาพคน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กฎหมายและการจัดการ เพื่อนำประเทศไปสู่การพึ่งตนเองได้มากขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเสริมสร้างการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าไปรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนนโยบายและแผนการวิจัยของชาติที่ได้จัดทำมาแล้ว 2 ฉบับคือ นโยบายและแผนการวิจัยของชาติฉบับที่ 1 ได้เน้นการวิจัยตามสาขาวิชาการ 10 สาขาของสภาวิจัยแห่งชาติ และฉบับที่ 2 เน้นการวิจัยและพัฒนาเพื่อความมั่นคงของชาติ

ในปัจจุบันได้มีหน่วยงานวิจัยทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนทำการวิจัยเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของหน่วยงานของตนมากขึ้น ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและขาดการประสานประโยชน์ในหน่วยงานวิจัย เกิดความสับสนเปลืองทั้งทางด้านงบประมาณ อุปกรณ์ และกำลังคน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้วางนโยบายและแผนการวิจัยให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ใช้ในการกำหนดการวิจัยให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และสอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติ

ใช้ดาวเทียมศึกษาการใช้ที่ดินภาคตะวันออก

จากการที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้รับมอบหมายจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ให้ใช้ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมสำรวจทรัพยากร ศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรทั่วไปและรายงานต่อกระทรวงฯ เป็นระยะ ๆ นั้น สำหรับการศึกษาล่าสุดสำนักงานฯ ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ป่าไม้ได้ลดลงประมาณ 34.1% พื้นที่ป่าชายเลนลดลงประมาณ 33.7% พื้นที่แหล่งน้ำเพิ่มขึ้นประมาณ 5.6 เท่า พื้นที่นาทุ่ง นาเกลือเพิ่มขึ้นประมาณ 11.2 เท่า พื้นที่สิ่งก่อสร้างและที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นประมาณ 35.4% และพื้นที่เพาะปลูกลดลงเล็กน้อย

การใช้ที่ดินในบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย มีแนวโน้มที่สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติถูกเปลี่ยนแปลงไปตามกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น การทำนาทุ่ง อุตสาหกรรมและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้หากไม่ได้รับความสนใจติดตามผลกระทบ หรือวางมาตรการควบคุมที่เหมาะสมพออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศวิทยา อันจะเป็นปัญหาที่สำคัญของชาติต่อไปในอนาคต

จากการศึกษาดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จึงได้จัดทำรายงานผลการศึกษา และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดังนี้คือ ก่อนที่จะมีการอนุมัติโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวกับการบริหารงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของรัฐหรือเอกชนในขั้นตอนของการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการดังกล่าวให้มีการศึกษาการใช้ที่ดินในปัจจุบันโดยใช้ข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น และเมื่อได้มีการอนุมัติโครงการพัฒนาดังกล่าวแล้วขอให้มีการใช้ข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมในการติดตามผลของการพัฒนาว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในโครงการพัฒนาหรือไม่ อย่างน้อยปีละครั้งและให้รายงานผลแตกต่าง ระหว่างแผนในโครงการกับสภาพจริงที่ปรากฏในพื้นที่ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทราบ และรายงานสาเหตุที่ทำให้สภาพจริงแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในแผน และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขให้ถูกต้องหรือปรับแผนให้ถูกต้องตามสภาพที่แท้จริงต่อไป

ชี้งานวิจัยการศึกษาขาดปัจจัย 3 ประการ ช่วยพัฒนาก้าวไกล

นายวินัย เกษมเศรษฐ ออชอธิตกสมวิชากร เปิดเผยว่า กรมวิชาการ มีแนวทางที่จะปรับปรุงการทำวิจัยในเชิงปฏิบัติเพื่อให้สถานศึกษา นำผลการวิจัยนั้นไปแก้ปัญหหรือพัฒนาการเรียนการสอน แต่การศึกษาเป็นเรื่องของสังคม การวิจัยทางการศึกษาจึงไม่สามารถเห็นผลรวดเร็วและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เหมือนกับการวิจัยด้านวัตถุ เช่นการพัฒนาเรื่องยางรถยนต์หรืออื่น ๆ แต่ไม่ว่าการวิจัยทางการศึกษาจะออกมาอย่างไรก็สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ การวิจัยเป็นเรื่องของการลงทุน และเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่าย แม้ว่ากรมวิชาการจะมีผลงานการวิจัยหลายเรื่องด้วยกัน แต่ก็ยังไม่น่าพอใจ

“ผมเห็นว่ายังขาดปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ งบประมาณ คณะทำงาน และเวลาโดยเฉพาะเวลาเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด การวิจัยบางเรื่องต้องใช้เวลาานกว่าจะสำเร็จ ในขณะที่เหตุการณ์บ้านเมือง เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผลการวิจัยนั้นจึงเพียงแต่บอกเหตุและผล ที่เปลี่ยนแปลงไปในระยะที่ทำการวิจัย แต่ขอยืนยันว่ากรมวิชาการ จะพยายามวิจัยในสิ่งที่จะทำนายเหตุการณ์ล่วงหน้าเพื่อเอาผลการวิจัยที่ทำนายนี้มาเป็นแนวทาง ในการพัฒนาการทำงานของกรมวิชาการ และการพัฒนาการศึกษาของชาติโดยส่วนรวมต่อไป” นายวินัยกล่าว

มติชน 24 มิถุนายน 2532

สถาบันวิทยุทำสำเร็จแล้ว ผลิตวัคซีนกันโรคสมองอักเสบ

ผลิตวัคซีนป้องกันไข้สมองอักเสบสำเร็จแล้ว

นางวันเพ็ญ ชัยคำภา รองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิชาการ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล เปิดเผยว่า ขณะนี้กระทรวงสาธารณสุข โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุขแห่งชาติ

สามารถผลิตวัคซีนป้องกันโรคไข้สมองอักเสบเจอีได้แล้ว หลังจากต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศในราคาแพงมานาน

นางวันเพ็ญกล่าวว่า ไข้สมองอักเสบ เป็นโรคประจำท้องถิ่นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในประเทศไทยมีผู้ป่วยด้วยโรคนี้ทุกปี ในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนมิถุนายน - ตุลาคม และมีอัตราผู้ป่วยสูงสุดในเดือนกรกฎาคม และสิงหาคม ยุ่งที่เป็นพาหะคือยุงรำคาญชื่อ กูเล็กซ์ ไตรเตนีออริคัล โรคไข้สมองอักเสบนี้ มีลักษณะพิเศษคือจะมีผู้ป่วยที่มีอาการเพียง 1 คน จากจำนวนผู้รับเชื้อ 500 คน และผู้ป่วยที่มีอาการส่วนใหญ่เป็นเด็กอายุระหว่าง 1-14 ปี อัตราการตายของโรคนี้ค่อนข้างสูง ร้อยละ 20 - 30 ของผู้เป็นโรค ผู้ป่วยโรคดังกล่าวจะมีความรุนแรงของโรคต่างกัน มีตั้งแต่เป็นไข้จนถึงมีอาการทางสมอง มีการปวดศีรษะรุนแรง ชัก เป็นอัมพาต หมดสติและตาย ทั้งนี้หากผู้ป่วยรอดชีวิตมักมีสมองพิการ บุคลิกภาพเปลี่ยน บางรายเป็นอัมพาตหรืออัมพฤกษ์ โดยการวินิจฉัยโรคทำได้โดยการทดสอบทางปฏิกิริยาน้ำเหลือง หรือแยกเชื้อไวรัสจากน้ำไขสันหลังหรือเลือด

มติชน 26 มิถุนายน 2532

ความเปลี่ยนแปลงของสำนักทางประวัติศาสตร์ และการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ตั้งแต่ รัชกาลที่ 4 ถึง พ.ศ. 2475

นายอรรถจักร์ สัตยานุรักษ์ นิสิตปริญญาโท คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเปลี่ยนแปลงของสำนักทางประวัติศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 4 ถึง พ.ศ. 2475” โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา งานวิจัยนี้มุ่งแสดงให้เห็นว่าความเปลี่ยนแปลงของสำนักทางประวัติศาสตร์มีผลอย่างมากในการผลักดันให้คนในสังคมไทยกระทำการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ การเกิดรัฐธรรมนูญสิทธิราชย์ และการเปลี่ยนระบอบการปกครอง พ.ศ. 2475 ทั้งนี้โดยการวิเคราะห์ที่คำนึงถึงพลวัตภายในสังคมไทย

สังคมไทยในรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา มีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองมาก ทำให้ชนชั้นนำมีความคิดทางเวลากับความคิดเกี่ยวกับรัฐและกษัตริย์แตกต่างจากเดิม นำไปสู่การเกิดสำนักทางประวัติศาสตร์ที่ว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้กำหนดวิถีของประวัติศาสตร์ไทยให้มีความต่อเนื่องและก้าวหน้า และพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีทรงมีพันธกิจที่จะต้องทำให้วิถีของประวัติศาสตร์ดำเนินไปสู่ความก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป สำนักนี้เป็นพลังทางภูมิปัญญาที่ผลักดันให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงกระทำการรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง เพื่อที่พระองค์จะทรงสามารถกำหนดวิถีของประวัติศาสตร์ไทยให้ดำเนินไปสู่ความก้าวหน้าได้อย่างแท้จริง ภายใต้เงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลงรัฐสมบูรณาญาสิทธิราชย์จึงได้ก่อตัวขึ้นในรัชกาลที่ 4 และมีพัฒนาการเป็นรัฐสมบูรณาญาสิทธิราชย์เต็มรูปในรัชกาลที่ 5

พลวัตภายในรัฐสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่สำคัญคือ การเมืองของราชวงศ์จักรีที่มีความขัดแย้งภายในระบบ ประกอบกับการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจแบบเงินตรา ส่งผลให้ข้าราชการและราษฎรกลุ่มหนึ่งเกิดความสำนึกในศักยภาพของตนและสำนึกเชิงปัจเจกชน นำไปสู่การปฏิเสธหลักชาตนิยมและการเกิดความสำนึกว่าสามัญชนมีบทบาทในการกำหนดวิถีของประวัติศาสตร์ไทย ให้ชาติอันเป็น "ผลรวมของหน่วยย่อย" ดำเนินไปสู่ความก้าวหน้า อย่างไรก็ตามเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเกิดขึ้นในขอบเขตจำกัด ทำให้ข้าราชการและราษฎรเหล่านี้มีสำนึกเชิงปัจเจกชนไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้เกิดความสำนึกในมหาบุรุษซึ่งไม่จำเป็นต้องมีชาติกำเนิดสูง สำนักทางประวัติศาสตร์ที่สามัญชนเป็นผู้กำหนดวิถีของประวัติศาสตร์ภายใต้การนำของมหาบุรุษนั้นเป็นพลังทางภูมิปัญญาที่ผลักดันให้ข้าราชการกลุ่มหนึ่งกระทำการเปลี่ยนระบอบการปกครอง เพื่อที่ตนจะสามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำในการกำหนดวิถีของประวัติศาสตร์ไทยให้ดำเนินไปสู่ความก้าวหน้าได้อย่างแท้จริง

จุฬารัตน์ ๑(4) เมษายน 2532